

Verborgen voor de Geuzen. De zilverschat van Westwoud

In januari van dit jaar zag Hanneke de Geus, werkzaam bij Karel de Geus Muntveilingen BV, een bericht voorbij komen op Facebook. Dit bericht betrof een omvangrijke muntvondst gedaan door een drietal Westfriese amateurarcheologen op een akker in Westwoud.

Op aanraden van vader Karel, heeft Hanneke contact kunnen leggen met één van de vinders, hetgeen kort daarna resulteerde in een ontmoeting en afspraak eind januari. Mede naar aanleiding van het kennismakingsgesprek besloot de vinder om zijn deel, bestaande uit 38 munten, in te leveren voor de voorjaarsveiling van Karel de Geus.

Kort daarop werd het veilinghuis gebeld door drs. Michiel Bartels, directeur van de dienst Archeologie West-Friesland. Men was in Hoorn erg geschrokken en ontgaan vanwege het feit dat hierdoor deze unieke vondst uiteen dreigde te vallen, hetgeen uiteraard niet wenselijk was.

Dankzij overleg op hoog niveau met ondermeer de burgemeester, de streekarcheoloog, de museumdirecteur en niet in de laatste plaats de vinder danwel eigenaar van de munten is er overeenstemming bereikt over de terugkeer van deze munten naar West-Friesland. De coöperatieve opstelling van Karel de Geus Muntveilingen BV heeft er in belangrijke mate toe bijgedragen dat deze voor West-Friesland historisch zo belangrijke vondst hiermee vrijwel in zijn geheel behouden is gebleven.

De zilverschat van Westwoud

De munten werden gevonden op een akker in het Noord-Hollandse Westwoud (gemeente Drechterland). Ze dateren uit de periode 1542-1571 en zijn bijna allemaal voorzien van een afbeelding van de Spaanse vorst Philips II. Dat maakte burgemeester Michiel Pijl van Drechterland op 31 maart 2017 bekend. Het Westfries Museum stelt 88 van deze munten tot 1 september tentoon.

De zilverschat van Westwoud bestaat vrijwel geheel uit hele en halve Philipsdaalders, geslagen in de periode 1557 tot 1571. Bij de gevonden munten bevindt zich één Karolusgulden z.j. geslagen te Antwerpen (1542-1552) en één Henricusdaalder z.j. (1558-1568) geslagen te Vianen tijdens de regering van Hendrik van Brederode (1531-1568), bijgenaamd 'Grote Geus'.

Behalve de munten werden ook resten gevonden van een zogeheten steengoed kannetje met eikenbladmotief. Waarschijnlijk zijn de munten daarin begraven. Westwoud is een van de 8 dorpen van de overwegend agrarische gemeente Drechterland midden in de historische driehoek Hoorn-Enkhuizen-Medemblik.

5-sterrenvondst

Michiel Bartels, directeur van de dienst Archeologie West-Friesland, spreekt van een 5-sterrenvondst. 'En dan gaat het om de hoeveelheid, de zeldzaam goede conditie van de munten en de maatschappelijke en historische context'. De archeologische dienst stelde de burgemeester van Drechterland in kennis van de bijzondere vondst, zoals wettelijk verplicht.

Burgemeester Michiel Pijl van Drechterland is zeer verguld met de bijzondere vondst. 'Deze vondst bevestigt dat Drechterland een hele rijke geschiedenis kent. Het geeft ons inzicht in een belangrijke periode uit ons verleden'.

Brabant, Philips II (1555-1598), Philipsdaalder 1558 geslagen te Antwerpen

Vlaanderen, Philips II (1555-1598), Philipsdaalder 1563 geslagen te Brugge

Historisch onderzoek

Het Westfries Museum deed onderzoek naar de tijd waarin de munten in de grond terecht kwamen. De jongste munt dateert van 1571. Dat is volgens Ad Geerdink, directeur van het Westfries Museum, een aanwijzing dat deze muntschat in of kort ná dat jaar is begraven. 'Ze werpen een fantastisch licht op de dynamische periode 1570-1575, die de start vormde voor de grote bloeitijd van Hoorn en Enkhuizen'. Er was volgens Geerdink sprake van religieuze spanningen, geuzenterreur, plundering en brandstichting, niets ontziende Spaanse belastingmaatregelen en strafexpedities. 'We zeggen vaak dat de Spanjaarden de kwaden waren en de Geuzen de goeden, maar zo simpel lag het niet.'

Gevangen tussen twee kwaden

De komst van de Oranjegezinde Geuzen was voor het West-Friese platteland ongekend zwaar. Omdat de Geuzen geen soldij kregen, persten zij de bevolking af met grof geweld. Als zij hun zin niet kregen dreigden ze de boeren met ophanging. Wie tegenstand bood, werd gemarteld of mishandeld. Aan werken kwamen de arme boeren nauwelijks meer toe.

In 1573 dreigde een Spaanse strafexpeditie om de opstandige steden een lesje te leren. Geerdink: 'In feite zaten de West-Friese boeren gevangen tussen twee kwaden. Onder die omstandigheden is het heel goed te begrijpen dat een arme boer in Westwoud op een dag besluit zijn kapitaal in een pot te stoppen en te begraven voor betere tijden'.

Karel de Geus met tentoonstellingposter bij de ingang van het Westfries Museum te Hoorn

De presentatie *Verborgen voor de Geuzen - De zilverschat van Westwoud* is tot 1 september te bekijken in het Westfries Museum.

Westfries Museum

Roode Steen 1, 1621 CV Hoorn, tel. 0229-280022.

Geopend:
dinsdag t/m vrijdag 11.00-17.00 uur.
Zaterdag, zondag en feestdagen 13.00-17.00 uur.

Gesloten:
derde maandag in augustus (Lappendag).

Website:
www.wfm.nl.

Gelderland, Philips II (1555-1598), Philipsdaalder 1557 geslagen te Nijmegen

Overijssel, Philips II (1555-1598), halve Philipsdaalder 1566 geslagen te Hasselt